

Sống để làm gì?

Đạo Phật không chú trọng nhiều đến hình thức, hình tướng, nhưng không phải không cần có hình thức, hình tướng bên ngoài.

Tuy vẫn cần phải có hình thức, hình tướng bên ngoài, một người tu đồng thời cũng phải có chất lượng, có nội dung bên trong, gọi là phần "lý", cả hai phải được vẹn toàn, phải "lý sự viên dung" mới gọi là tu đúng chính pháp.

Như ai cũng biết, chúng ta sinh ra đời để sống và làm việc như bao nhiêu người trên thế gian này, là sao? Là ăn uống, ngủ nghỉ, rồi lớn lên lấy vợ, lấy chồng đi làm kiếm tiền nuôi bản thân, gia đình và đóng góp lợi ích xã hội, đến khi lớn tuổi về hưu, già bệnh rồi chết! Đó là nói những người làm việc nhà nước có chính sách chế độ lương hưu.

Còn những người tự làm, tự sống không làm việc nhà nước thì họ phải bươn chải, đến khi không còn khả năng làm việc nữa mới thôi. Ai có phước thì được con cái chăm sóc, giúp đỡ, nuôi dưỡng khoảng đời còn lại. Chúng ta ai cũng nghĩ rằng ăn uống, ngủ nghỉ cho sướng cái thân, đi làm kiếm tiền cũng để nuôi sống bản thân và tìm kiếm sự sung sướng hạnh phúc, không ai dại gì đi tìm bất hạnh khổ đau.

Trên đời này ai cũng mưu cầu hạnh phúc, từ kẻ cùng đinh hạ tiện cho tới vua chúa quan quyền, tổng thống, thủ tướng, giám đốc đến người làm công, ngay cả những người xuất gia đi tu cũng vì muốn tìm một sự an lạc, hạnh phúc chân thật. Cái bản năng đi tìm kiếm hạnh phúc này hình như đã ăn sâu vào trong tâm khảm của mỗi người.

Nhưng ít ai nghĩ rằng mọi người từ đâu đến, sinh ra đời để làm gì và sau khi chết sẽ đi về đâu? Một người bình thường sẽ trả lời: "Ta từ bụng mẹ chui ra, sinh ra đời để sống như bao nhiêu người khác và chết thì trở về với cát bụi. Thế là hết một kiếp người!" Chúng ta mới nghe thấy dường như xuôi tai, nhưng thực tế không phải đơn giản như vậy, chết không phải là hết, mà chết chỉ thay hình đổi dạng tùy theo nghiệp nhân đã gieo tạo trong hiện tại mà cho ra kết quả trong tương lai. Chính vì vậy, ta phải sống làm sao ngay nơi cõi đời này, để có được bình yên, hạnh phúc chân thật?

Có người đang học giữa chừng phải nghỉ học và bắt đầu đi làm việc để tìm kế sinh nhai, có người được học tới nơi tới chốn sau đó mới kiếm việc làm. Khi có công ăn việc làm ổn định rồi, chúng ta mới nghĩ đến chuyện cưới vợ, lấy chồng để xây dựng hạnh phúc gia đình. Nhưng sống với vợ hoặc chồng một thời gian cảm thấy hạnh phúc, rồi đến lúc có con bắt đầu từ đó.... Có con rồi

thì mọi việc lại khác đi, gánh nặng gia đình bắt đầu nhiều hơn! Chuyện cơm áo gạo tiền, chuyện công ăn việc làm, chuyện ổn định đời sống gia đình cùng với nhiều nỗi lo toan khác. Cuối cùng hạnh phúc có được chẳng bao nhiêu mà thấy toàn chuyện buồn phiền, thất vọng, náo nức bởi nhu cầu sống ngày càng cao, khả năng làm ra tiền có giới hạn.

Tu hành cuối cùng đạt được điều gì?

Cuộc đời có nhiều cái thật là oái ăm! Chúng ta vì thấy biết sai lầm do si mê chấp ngã cho thân này là mình thiết nên muốn chiếm hữu, rồi từ đó ta mới hành động tạo nghiệp xấu ác và cuối cùng phải chịu quả khổ đau không có ngày thôi dứt. Muốn hết khổ thì chúng ta phải học hỏi và tu sửa. Tu là sửa và cũng có nghĩa là chuyển hoá hoặc thay đổi những thói quen xấu thành tốt. Muốn vậy chúng ta phải có trí tuệ, muốn có trí tuệ thì chúng ta phải có thời gian để nghiệm xét, quán chiếu soi sáng thân tâm hoàn cảnh thấy tất cả đều vô thường, nhờ vậy ta mới dần hồi chuyển hoá tâm si mê chấp ngã.

Nhưng có nhiều người lại lầm tưởng rằng tu là tránh né chạy trốn cuộc đời, nên họ mới tìm một chỗ yên thân để tu tập chuyển hoá. Muốn tu hành trước tiên chúng ta cần phải có thầy lành bạn tốt hướng dẫn, để tu tâm sửa tánh chứ không phải để bỏ trốn lên rừng sâu núi thẳm. Sau một thời gian tu học, chúng ta cần phải đối diện tiếp xúc với cuộc đời để phát triển khai mở tâm từ bi rộng lớn nhằm giúp đỡ, sẻ chia với mọi người khi có nhân duyên. Hoa sen không thể mọc và nở nơi thiên đường mà mọc ở nơi bùn lầy.

Chúng ta muốn hết phiền muộn khổ đau thì phải tu, phải sửa, cái gì hư hỏng thì sửa lại cho tốt đẹp, cái gì có hình tướng thì ta sửa lại được, còn sửa tâm thì ta phải từ bỏ những tâm niệm xấu ác có tính cách làm tổn hại người, vật. Cho nên tu sửa như vậy còn được gọi là chuyển hóa, chuyển phiền não tham sân si thành vô thượng trí tuệ từ bi, chuyển bất hạnh khổ đau thành an lạc, hạnh phúc ngay tại đây và bây giờ.

Trong nhà Phật thường nói đến ba nghiệp "Thân, miệng, ý", gọi là ba cánh cửa tạo ra vận mệnh tốt xấu của chúng ta.

Trong nhà Phật thường nói đến ba nghiệp "Thân, miệng, ý", gọi là ba cánh cửa tạo ra vận mệnh tốt xấu của chúng ta.

Mục đích của tu là sửa những thói quen xấu có hại cho mình và người, cho nên ta cần phải dùng pháp của Phật để chuyển hoá phiền não tham sân si bằng cách tụng kinh, sám hối, ngồi thiền niệm Phật Bồ tát, bố thí cúng dường, giúp đỡ, sẻ chia rồi nghiệm xét, quán chiếu thân tâm hoàn cảnh để thấy rõ đều vô thường.

Đọc tụng là bước đầu để hiểu lời Phật dạy, kế tiếp là chúng ta phải thực hành nhằm sửa đổi những cố tật phiền não tham lam, giận hờn, ích kỷ, ganh ghét, tật đố. Càng niệm Phật, Bồ tát, tâm ta càng thanh tịnh vắng lặng không bị phiền não tham sân si làm xao xuyến vọng động, thì ta hãy siêng năng tinh tấn nhiều hơn. Càng tụng kinh ta càng hiểu đạo, bớt chấp trước dính mắc, đắm nhiễm thì ta nên tụng kinh nhiều hơn nữa. Càng ngồi thiền chúng ta cảm thấy an lạc hạnh phúc, vì biết buông xả các tạp niệm xấu ác thì ta càng phải ngồi thiền nhiều hơn nữa.

Áp dụng chánh nghiệp vào đời sống và tu tập

Nhưng đọc kinh, niệm Phật, Bồ tát, niệm hơi thở, ngồi thiền chỉ là phương tiện buổi đầu, sau đó chúng ta dùng thiền quán để xem xét muôn loài vật mà biết rõ bản chất thật giả của thân tâm và hoàn cảnh, nhờ vậy ta dễ dàng buông xả mọi chấp trước ở đời. Sau khi đã thuần thục phép chỉ và quán, chúng ta quay lại chính mình để sống với Phật tính sáng suốt thường biết rõ ràng, nương nơi mắt tai mũi lưỡi thân ý mà thành tựu đạo giác ngộ, giải thoát. Con người là một chúng sinh có tình thức và sự hiểu biết, tức là có tình cảm. Vì có tình cảm nên mới có buồn thương, giận ghét, phải quấy, tốt xấu, hơn thua. Trong nhà Phật thường nói đến ba nghiệp "Thân, miệng, ý", gọi là ba cánh cửa tạo ra vận mệnh tốt xấu của chúng ta. Có ý nghĩ rồi phát sinh lời nói và dẫn đến hành động thiện cảm hay ghét bỏ. Chúng ta sẽ tu sửa ngay nơi ý nghĩ, lời nói và hành động của mình, đây là cái gốc của sự tu hành chân chánh. Kính mong mọi người ai cũng ý thức được điều này để làm hành trang trên bước đường tu học của chính mình cho đến khi nào thành Phật viên mãn.

Thích Đạt Ma Phổ Giác